

ЗАДОВОЛЕННЯ ВИМОГ СПОЖИВАЧІВ НА ПРИКЛАДІ ПРОЕКТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ФОРМЕНОГО ОДЯГУ ДЛЯ СКАУТІВ

*Доц., канд. техн. наук О.М. Троян, доц., канд. техн. наук Л.В. Краснюк
Кафедра технології і конструювання швейних виробів
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна,
канд. техн. наук Ю.Б. Кокоячук
керівник проекту розвитку туризму, Самбірська міська рада, м. Самбір, Україна*

Стаття присвячена особливостям проектування та конструктивно-технологічного вирішення скаутського форменого одягу, що обумовлені функціональним призначенням та специфічними умовами використання.

Ключові слова: формений одяг, скаути, блузка для дівчинки, куртка-рюкзак.

Активна соціальна позиція дітей та молоді України зумовлює їх активну участь у діяльності скаутських організацій, що наповнюють змістом вільний час дітей, виховують підростаюче покоління на засадах патріотизму, моралі, здорового способу життя.

Основними формами занять в цих організаціях є тренінги, семінари, табори, мандрівки, спортивні змагання, тощо. Для участі в перелічених заходах скаути зазвичай використовують формений одяг, як знаковий елемент організації. Сторічний досвід використання дитячого форменого одягу для скаутів (ДФОС) засвідчує, що такий одяг вказує на належність до організації та підтверджує дотримання її принципів, інформує про вміння та заслуги; дисциплінує, об'єднує та дозволяє легко ідентифікувати членів організації; стимулює їх до праці над собою, а також сприяє залученню до організації нових членів та прихильників [1]. Тому, проектування ДФОС є складним процесом створення швейних виробів, безпосередньо пов'язаних із проблемами патріотичного, морального та естетичного виховання дітей.

Встановлено, що існуючий ДФОС не повною мірою задовольняє споживачів, оскільки не завжди враховує особливості скаутської діяльності, призначення та умови експлуатації цього одягу. Крім того, на сьогодні не вирішеними залишаються питання розроблення конструкції даного одягу, яка б забезпечувала зручність його використання відповідно до умов експлуатації [2].

Метою дослідження є підвищення якості ДФОС шляхом розширення його функціональних можливостей відповідно до умов та характеру скаутської діяльності. Для досягнення мети поставлено такі взаємопов'язані завдання:

- проаналізувати проектну ситуацію, що визначає основні напрямки досліджень у проектуванні ДФОС;
- розробити способи розширення функціональних можливостей

ДФОС відповідно до умов його використання та призначення;

- розробити художньо-конструктивне рішення ДФОС та провести його апробацію.

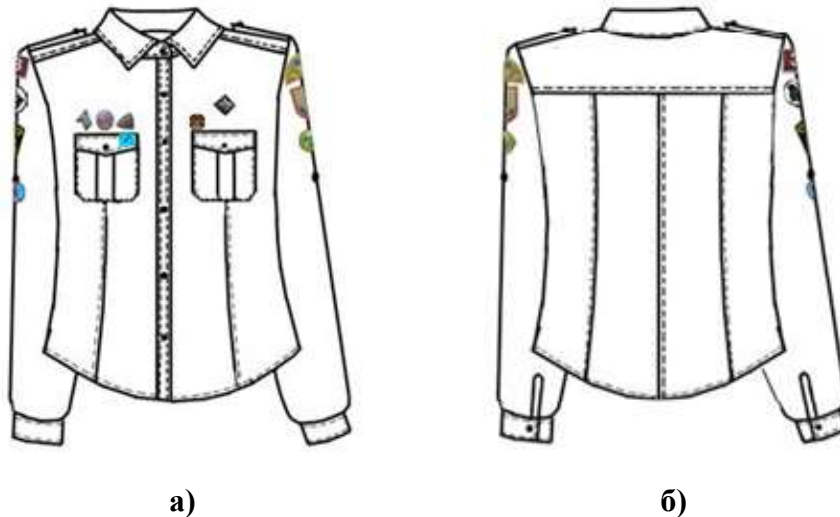
Отже, проектування ДФОС вміщує комплекс завдань, спрямованих на створення такого форменого одягу, який би забезпечував комфортні умови життєдіяльності дітей під час їх участі у скаутських заходах, що відбуваються як у приміщенні, так і на відкритому повітрі тривалістю від 2 до 14 годин на добу [3] (табл. 1).

Таблиця 1. Характеристика видів діяльності скаутів

Вид діяльності	Характеристика діяльності	Сезонність	Умови проведення		Регламент та тривалість використання ДФОС
			на відкритому повітрі	у приміщенні	
Табір	Проживання в наметах, виконання стройових вправ, тематичні заняття, рухливі ігри, змагання, творча діяльність, самостійне приготування їжі	Травень-серпень	+	-	Обов'язкове, 2-14 год. на добу
		Вересень-квітень	+	+	
Мандрівка	Долання великої відстані пішки, виконання стройових вправ, тематичні заняття, самостійне приготування їжі, ночівля в наметах	Протягом року	+	-	Обов'язкове при виконанні стройових вправ, 2 год. на добу
Гурткове заняття	Тематичні заняття, виконання стройових вправ, рухливі ігри, творча діяльність (співи, акторство, художня праця), тощо.	Вересень-травень	-	+	Обов'язкове, 2-5 год. на добу
Тренінг	Навчальні лекції, дискусії, семінари, виконання стройових вправ, рухливі ігри, творча діяльність (співи, акторство, танці, художня праця, тощо)	Вересень-травень	+	+	Обов'язкове, 8-14 год. на добу
Святкові заходи	Виконання стройових вправ, рухливі ігри, змагання	Протягом року	+	+	Обов'язкове, 2 – 14 год. на добу
Змагання	Змагання, виконання стройових вправ, рухливі ігри	Вересень-травень	+	+	Обов'язкове, 2-8 год. на добу

У результаті вивчення проектної ситуації, особливостей та специфіки діяльності скаутів науковцями кафедри технології та конструювання

швейних виробів Хмельницького національного університету було спроектовано та виготовлено дитячий одяг для скаутів, а саме блузку для дівчинки скаута (рис. 1) та куртку-рюкзак для скаутів (рис. 2).

**Рис. 1. Зовнішній вигляд блузки для дівчинки скаута:
а) вигляд спереду; б) вигляд ззаду**

Розроблена блузка для дівчинки скаута має напівприлягаючий силует та вшивний одношовний рукав. Формотворними елементами пілочок є талієві виточки до низу виробу. На ділянці грудей накладні кишені з клапаном із застроченими бантовими складками. Спинка з середнім швом, з кокеткою та рельєфами від кокетки до низу спинки. Рукав довгий, низ рукава з манжетою, що застібається на гудзик. Комір стояче-відкладний. На плечових ділянках блузки містяться погони, що вшиті в шов вшивання рукава і пристібаються до виробу на гудзик. Застібка центральна з планкою на 6 гудзиків та петлі. Колір матеріалу блузки - бежевий.

На відміну від існуючого ДФОС, розроблене художньо-конструктивне рішення блузки для дівчинки скаута має такі особливості:

- запропоновано розподіл прибавки на вільне облягання на ділянках ширини переду, пройми, спинки та удосконалена конструкція рукава, що в сукупності забезпечує високий рівень ергономічної відповідності та зручність виконання рухів, характерних для скаутської діяльності;
- розроблено конструкцію блузки напівприлягаючого силуету, що підвищує естетичність виробу з урахуванням сучасних напрямків моди;
- запропоновано виготовлення блузки з тканини платтяно-сорочкової групи (віскоза-75 %, нітрон-25 %), що забезпечує необхідний рівень гігієнічних, захисних та експлуатаційних властивостей;
- ураховано необхідність прикріплення елементів емблематики скаутських організацій на відповідні ділянки розробленої блузки у відповідності з чим встановлені розміри основних деталей виробу;

- запропоновано здійснювати адаптацію блузки відповідно до призначення (святкове, повсякденне, для міжнародних заходів) та видів скаутської діяльності завдяки двом комплектам з'ємних комірів і манжет (білого кольору та оздоблених вишивкою), які приєднуються до блузки за допомогою гудзиків.

Художньо-конструктивне рішення куртки-рюкзака для скаутів розроблене з метою створення виробу, що виконує роль куртки, яку використовують за несприятливих погодних умов, а завдяки трансформуванню в рюкзак – служить для зручного зберігання дрібних речей та самої куртки, яку не потрібно нести в руках. Це забезпечує розширення функціональних можливостей виробу та підвищує зручність його використання (рис. 2).

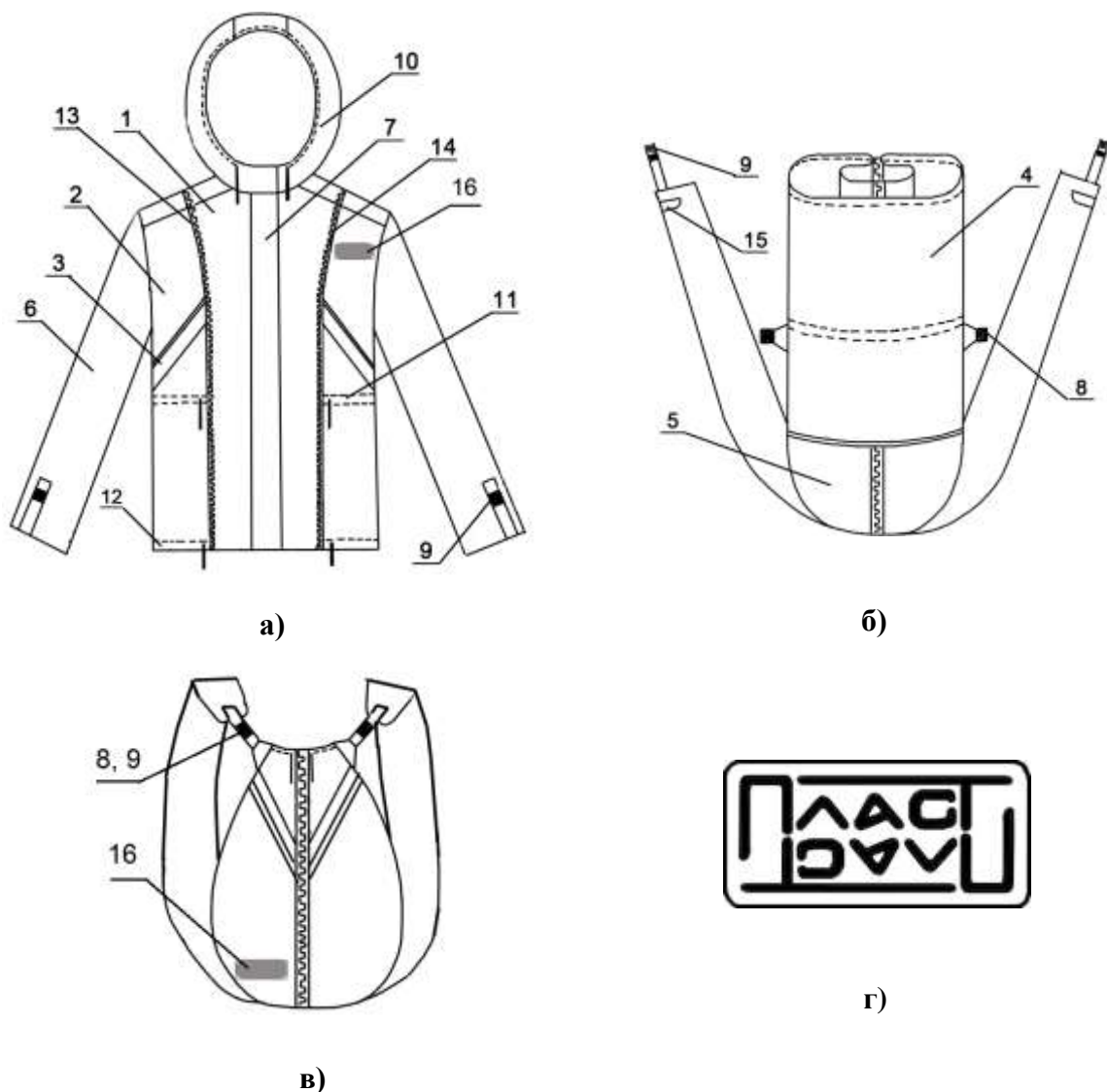

Рис. 2. Зовнішній вигляд куртки-рюкзака для скаутів: а) вигляд спереду; б) вигляд ззаду під час трансформації куртки в рюкзак; в) вигляд після трансформації куртки в рюкзак; г) емблема

Запропонований виріб прямого силуету зі вшивним рукавом сорочкового типу. Куртка-рюкзак складається з пілочок, що містять центральну - 1 та бічну - 2 частини з прорізними кишнями - 3, спинки - 4, кокетки спинки - 5, рукавів - 6, центральної застібки на тасьму-блискавку - 7, застібки-фастекс - 8, 9, капюшона - 10, кулісок по лінії талії - 11 та низу виробу - 12. У швах зшивання бічних і центральних частин пілочок містяться права та ліва частини застібки тасьми-блискавки – 13, 14, що дозволяє зменшувати ширину виробу при трансформації його в рюкзак.

Для забезпечення відповідності куртки-рюкзака корпоративному стилю скаутської організації, інформативності виробу та його естетичності авторами розроблена емблема – 16. Особливістю її є те, що вона містить напис «Пласт» (назва Національної скаутської організації України), який зручно читати і на куртці, і на рюкзаку при перевертанні виробу на 180°.

Художньо-конструктивне рішення куртки-рюкзака для скаутів має такі особливості:

- прорізні кишні на пілочці куртки, завдяки використанню застібки на тасьму-блискавку по лінії входу в кишню та можливості перевертання підкладки кишень на 180°, зберігають своє функціональне призначення також у рюкзаку, розміщуючись на фронтальній його поверхні, що дозволяє зберігати в них дрібні речі та не виймати їх із кишень куртки при трансформуванні її в рюкзак і навпаки;

- прорізні кишні розміщені під кутом 45° та містять листочки, що закривають вхід у кишню, що перешкоджає потраплянню вологи у середину кишні;

- додаткове розміщення куліски зі шнуром на ділянці лінії талії куртки забезпечує фіксацію її на рівні лінії талії, що підвищує водо- та вітрозахисні властивості куртки, а після трансформації останньої у рюкзак, куліска стає верхнім його краєм, при цьому нижня частина куртки (від лінії талії до лінії низу куртки) розміщується всередині рюкзака, тим самим забезпечуючи зменшення його об'єму, що підвищує зручність у користуванні виробом;

- додаткове розміщення хлястиків по низу рукава забезпечує його фіксацію на рівні зап'ястя руки, що підвищує водо- та вітрозахисні властивості куртки, а затягування хлястиків при трансформації куртки в рюкзак дозволяє зменшити об'єм нижньої частини рукава, що створює зручність при його використанні як лямки рюкзака;

- наявність захисного клапану, що закриває центральну застібку куртки, підвищує водо- та вітрозахисні властивості куртки;

- стрічка зі світловідбивного матеріалу, що розміщена вздовж шва пришивання кокетки до спинки та шва вшивання листочки кишні, а також шnurки зі світловідбивними елементами роблять куртку (або рюкзак) більш помітними в темну пору доби, що підвищує безпеку споживача;

- плечові шви виробу переміщені в бік пілочки куртки, що надає кращі водозахисні властивості куртки у плечовій зоні.

- шви з'єднання основних деталей куртки проклеєні матеріалом для проклеювання швів, що забезпечує кращі водозахисні властивості куртки;

Для забезпечення належного рівня гігієнічних властивостей куртки передбачено наявність вентиляційних отворів у вигляді блочків під рукавом в області пахової западини, що покращує комфортні умови мікроклімату організму дитини.

Процес трансформації куртки в рюкзак складається із трьох етапів: 1 – зменшення об'єму виробу; 2 – підготовка хлястиків; 3 – утворення рюкзака.

Перший етап трансформації куртки включає такі дії: спочатку застібають тасьму-блискавку центральної застібки куртки та фіксують захисний клапан текстильними застібками, перевертають куртку на 180°, застібають частини застібки тасьми-блискавки, починаючи від лінії кокетки спинки до низу пілочки куртки, вкладаючи капюшон та центральні частини пілочки куртки усередину, перегинають виріб на рівні куліски по лінії талії куртки, розміщуючи нижню її частину (від лінії талії до лінії низу) усередині рюкзака, затягують шнур куліски по лінії талії.

Під час другого етапу трансформації затягують хлястики по низу рукавів, що дозволяє зменшити ширину нижньої частини рукава та забезпечує зручність при його використанні як лямки рюкзака, та виймають частини застібки-фастекс із отворів бічних швів виробу.

На третьому етапі з'єднують частини застібки-фастекс, розміщені по низу рукава та в бічних швах виробу. За необхідності регулюють довжину лямок рюкзака, зменшуючи або збільшуючи довжину тасьми, якими прикріплюються частини застібки-фастекс.

Таким чином, розроблений виріб завдяки оригінальним конструктивно-технологічним рішенням забезпечує виконання функцій одягу (куртки) і рюкзака, зберігаючи стильову та композиційну єдність із основнимДФОС. Новизна розробленої куртки-рюкзака для скаутів підтверджена патентом України на корисну модель № 73745 [4].

Конструкція куртки-рюкзака економічна та технологічна з точки зору витрат матеріалів та часу виготовлення. Виріб виготовлено з урахуванням уніфікованих методів обробки на типовому технологічному швейному обладнанні.

З метою оцінювання розроблених виробів авторами було проведено його дослідне ношення в умовах скаутської діяльності. Для дослідного ношення обрано носіїв – дівчаток скаутів віком 12,5-13,5 років, які є членами скаутської організації «Пласт» не менше 2 років та погодились на проведення випробування. Дослідне ношення передбачало експлуатацію розробленого одягу під час гурткових занять, таборів, мандрівок та святкових заходів протягом 3 місяців.

Результати дослідного ношення засвідчили, що розроблені вироби відповідають призначенню, умовам використання та вимогам споживачів.

Розроблені вироби отримали позитивну оцінку Національної скаутської організації України «Пласт» і рекомендовані для використання в умовах скаутської діяльності.

Окрім вищезазначеного, результати проведених досліджень мають соціальний ефект, що полягає у розширенні асортименту швейних виробів для дітей; підвищенні рівня якості ДФОС шляхом надання йому захисних властивостей та покращення гігієнічної, психофізіологічної та ергономічної відповідності виробів із урахуванням специфіки їх використання, а також підвищення естетичності, що має значний вплив на створення позитивного іміджу про ДФОС та скаутської організації в цілому.

Література

1. Байден Павелл. Пластування для хлопців / Байден Павелл оф Гілвел, О. Кульчицький: Пер. з англ. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. – 300 с.

2. Кокоячук Ю. Б. Розроблення методу проектування дитячого форменого одягу для скаутів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.18.19 «Технологія текстильних матеріалів, швейних і трикотажних виробів» / Ю. Б. Кокоячук – Хмельницький, – 2013. – 24 с.

3. Кокоячук Ю. Б. Аналіз функцій та розробка вимог до скаутського форменого одягу / Ю. Б. Кокоячук, О. М. Троян // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2011. – № 5. – С. 85-94.

4. Патент України № 73745, МПК А41 D15/00 Куртка-рюкзак / Ю. Б. Кокоячук, О. М. Троян, А. М. Ковальчук, Л. В. Краснюк; заявник і власник патенту Хмельницький націон. ун-т.; Заявл. 1.03.2012; Опубл. 10.10.2012, Бюл. №19.